

[Bertel Dahlgaard.]

mod arbejderbevægelsen, vil jeg svare, at det kan det ærede medlem ikke virkelig mene. Hvis det ærede medlem læser min tale igennem, vil han se, at jeg netop deri gav grunde for, hvorfor det er forklarligt og også forståeligt udfra de herskende lønningsmetoder og arbejdsforhold, at arbejdsintensiteten ikke altid holdes oppe på det niveau, som den ville blive holdt på, hvis andre lønningsformer blev anvendt. Men må jeg dernæst spørge det ærede medlem: Selvom man nu havde kunnet tænke sig, at jeg havde kritiseret arbejderbevægelsen på et eller andet punkt, var det så ikke muligt, at der også deri kunne ligge noget positivt? Kan det ærede medlem ikke sætte sig ind i, hvor herligt det egentlig er, at man er sådan stillet, at man er i stand til at kritisere til alle sider, og at man ikke har en forpligtelse, som det ærede medlem åbenbart har, til altid at skulle rose til een side? Jeg har vedblivende den opfattelse, at socialdemokratiet på disse områder vil komme til at opgive noget af sin nedarvede dogmatisme, og når socialdemokratiet må komme dertil, er det simpelthen, fordi betydelige dele af arbejderstanden efterhånden har mistet troen på den socialistiske lære, og at den derfor må erstattes med noget mere frugtbart. Jeg har ønsket at give et bidrag til, at dette kunne ske, og det synes jeg det ærede medlem skulle være mig taknemlig for.

Det ærede medlem hr. Erik Eriksen fremsatte forskellige bemærkninger angående mine udtalelser forleden dag om regeringsdannelsen og den rolle, som venstre ved denne lejlighed spillede. Jeg vil gerne i anledning af det ærede medlems bemærkninger i dag fremhæve, at det ærede medlem ikke har nogen som helst mulighed for tågedannelser af nogen art på dette område. Der foreligger i denne sag tre erklæringer fra det radikale venstre, som giver åben meddelelse om alt, hvad vi i disse dage foretog os. Den ene erklæring gik ud på, at vi tilrådede dannelsen af en regering af socialdemokratiet, venstre og det radikale venstre. Den anden gik ud på, at vi frarådede dannelsen af en moderat konservativ regering. Det er de positive råd, vi har givet, og noget andet har vi ikke anbefalet. På forespørgslen om, hvordan det radikale venstre ville stille sig, hvis den nuværende regering fortsatte, har det radikale venstre svaret, at vor stilling da ville blive som under forhandlingerne med dette ministerium i den periode, ministeriet tidligere har siddet — selvfølgelig under forud-

sætning af, at ministeriet tager de fornødne konsekvenser af valgets svar på de spørgsmål, der foranledigede det. Selvfølgelig!

Jeg tror hermed, jeg har godtgjort, at det ærede medlems påstande forleden om det radikale venstres optræden var uhjemlede og urigtige.

Må jeg blot endnu sige til det ærede medlem, der fremstillede mig som en blaffer, tror jeg det var — jeg er ikke så stærkt inde i disse vejtekniske udtryk —, der står ved vejkanten og beder om at komme med, at jeg nu aldrig har vidst, at det var noget foragteligt ikke at have selvejerbil. Derimod ved jeg, at man ofte har ondt af dem, der står ved vejkanten og ser vognen køre forbi. Det kan sommetider — det ved jeg også — give anledning til misundelse i de pågældende sind. Men det er jo den stilling, det ærede medlem hr. Erik Eriksen har placeret sig selv i.

Det ærede medlem hr. Erik Eriksen sagde dernæst til mig, at dette radikale venstre var jo et mærkeligt parti, for det påkaldte altid samling, men ville partiet selv bidrage dertil? Ja, jeg tror dog, at både befolkningen og alle partier i det høje ting vil erkende, at det radikale venstre har bidraget adskilligt til, at der er blevet samling om mange meget store spørgsmål her i Danmark, og derfor måtte det ærede medlem også som et eksempel på, at vi ikke ville samling, ty til et ganske bestemt konkret problem, nemlig spørgsmålet om at skabe samling om udenrigs- og militærpolitikken. Jeg har vist ret til at minde det ærede medlem om, at dette at bidrage til samling betyder ikke, at man kan være enig med andre om al ting; og når man står overfor spørgsmålet om tiltræden af Atlantpagten eller ikke-tiltræden af Atlantpagten, ja, så er der kun to muligheder: at tiltræde eller at undlade at tiltræde Atlantpagten, alt efter den overbevisning man selv har om vort lands interesser. Der er ingen mellemting, ingen mulighed for et kompromis, man må sige enten ja eller nej; men det kan formentlig ikke tages som et generelt udtryk for, at det radikale venstre ikke har været i stand til at bidrage på mange områder, og vi vil også i den kommende tid utvivlsomt være det.

Det ærede medlem hr. Ole Bjørn Kraft fremsatte forskellige betragtninger, hvoraf jeg skal fremdrage en enkelt. Det ærede medlem sagde, at når jeg havde påkaldt, at store befolkningsgrupper skulle være med i regeringen, havde jeg åbenbart helt glemt de store befolkningsgrupper, som